

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Ректор СумДУ

_____ Василь КАРПУША

(введено в дію наказом №0738-І
від 23 липня 2021 р.)

НАСТАНОВА

**щодо забезпечення якості при поводженні з джерелами іонізуючого
випромінювання в Сумському державному університеті**

МОН України	Настанова щодо забезпечення якості при поводженні з джерелами іонізуючого випромінювання в Сумському державному університеті	Версія 01	
СумДУ		Сторінка 2	Сторінок 18

ЗМІСТ

ЗМІСТ.....	2
1 ПРИЗНАЧЕННЯ ТА СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ	3
2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ.....	3
3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ.....	3
4 ПОЗНАЧЕННЯ ТА СКОРОЧЕННЯ	5
5 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	5
6 ЗАЯВА РЕКТОРАТУ СУМДУ ЩОДО ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЯКОСТІ ПРИ ПОВОДЖЕННІ З ДІВ.....	6
7 СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРИ ПОВОДЖЕННІ З ДІВ У СумДУ	6
7.1 Складові системи забезпечення якості при поводженні з ДІВ	6
7.2 Цілі та принципи.....	7
7.3 Стан системи забезпечення якості використання ДІВ.....	7
7.4 Основні вимоги щодо ліцензування діяльності з використанням ДІВ	8
7.4.1 Вимоги до організації робіт із застосуванням ДІВ	9
7.4.2 Відповідальність при проведенні робіт	9
7.4.3 Вимоги до персоналу та його кваліфікації.....	10
7.4.4 Вимоги до керівництва.....	10
7.4.5 Система документації щодо забезпечення якості	11
7.4.6 Вимоги до обліку і зберігання ДІВ	12
7.4.7 Самооцінка посадових осіб, зокрема керівників структурних підрозділів.....	12
7.4.8 Перевірка діяльності при поводженні з ДІВ	12
8 ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ.....	13
9 ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ.....	14
Додаток 1 Перелік напрямків діяльності СУМДУ	15
які впливають на безпеку робіт з ДІВ	15
Додаток 2 Організаційна структура системи забезпечення якості при поводженні з ДІВ.....	16
Додаток 3 Лист реєстрації змін до Настанови	17
Додаток 4 Перелік процедур щодо забезпечення якості при поводженні з ДІВ	18

МОН України	Настанова щодо забезпечення якості при поводженні з джерелами іонізуючого випромінювання в Сумському державному університеті	Версія 01	
СумДУ		Сторінка 3	Сторінок 18

Забезпечення якості при поводженні з ДІВ

1 ПРИЗНАЧЕННЯ ТА СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Ця Настанова встановлює основні вимоги системи забезпечення якості робіт при використанні джерел іонізуючого випромінювання (далі ДІВ) на всіх стадіях поводження з ними, а саме: при введенні в експлуатацію ДІВ, експлуатації та зняття їх з експлуатації, і поширюється на керівників Сумського державного університету, начальників відділів і підрозділів, що забезпечують виконання зазначених видів діяльності, а також на обслуговуючий і ремонтний персонал з метою забезпечення радіаційної безпеки.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

- 2.1 Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку».
- 2.2 Закон України «Про метрологію та метрологічну діяльність».
- 2.3 Стандарт МАГАТЕ з безпеки 50-C-Q).
- 2.4 Керівництва МАГАТЕ з безпеки 50-SG-Q14.
- 2.5 Норми радіаційної безпеки України НРБУ-97.
- 2.6 Основні санітарні правила роботи з радіоактивними речовинами та іншими джерелами іонізуючого випромінювання ОСП-72/87.

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

Цю Наставу розроблено з використанням термінології, встановленої в Законі України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку», а також термінології щодо забезпечення якості міжнародних стандартів.

Нижче наводяться визначення термінів стосовно цієї Настави.

Настанова щодо забезпечення якості при поводженні з ДІВ - документ, який регламентує аспекти якості проведення робіт з джерелами іонізуючого випромінювання (закритими джерелами іонізуючого випромінювання) для досягнення якості і встановлює вимоги та умови, які необхідні для їх успішного виконання.

ДІВ - фізичні об'єкти, крім ядерних установок і радіоактивних відходів, що містять радіоактивну речовину, або технічні пристрої, які створюють, або, за певних умов, можуть створювати іонізуюче випромінювання.

Якість - сукупність характеристик об'єкта, що відносяться до його здатності задовольнити встановлені і передбачувані вимоги.

Діяльність з ДІВ - це будь-яка сукупність видів діяльності, при здійсненні яких використо-

МОН України	Настанова щодо забезпечення якості при поводженні з джерелами іонізуючого випромінювання в Сумському державному університеті	Версія 01	
СумДУ		Сторінка 4	Сторінок 18

вуються ДІВ: придбання, володіння, збут, експлуатація та використання.

Експлуатація ДІВ - це сукупність видів робіт, які спрямовані на досягнення безпечним шляхом мети діяльності з ДІВ.

Невідповідність - невиконання встановлених вимог безпеки і якості.

Контроль - діяльність, яка вимагає проведення вимірювань, експертиз, випробувань, які оцінки характеристик і порівняння отриманих результатів з встановленими вимогами для визначення відповідності кожної з характеристик.

Перевірка - підтвердження шляхом експертизи та надання об'єктивних доказів того, що встановлені вимоги були виконані.

Управління якістю - методи та види діяльності оперативного характеру, які використовуються для виконання вимог щодо якості.

Забезпечення якості - сукупність заходів, які плануються і систематично проводяться для створення впевненості у виконанні вимог щодо якості.

Поліпшення якості - заходи, які впроваджуються з метою підвищення ефективності та результативності діяльності без нанесення фізичної шкоди працюючим з ДІВ.

Запобіжна дія - дія, яке вживається для виключення причин небажаної ситуації, з метою виключення повторення або виникнення.

Культура безпеки - набір характеристик і особливостей діяльності експлуатуючої організації і поведінки окремих осіб, який встановлює важливість проблем безпеки.

Система забезпечення якості при поводженні з ДІВ - сукупність організаційної структури, методик, процесів і ресурсів, які необхідні для здійснення керівництва якістю при поводженні з ДІВ у СумДУ.

Програма забезпечення якості - інструмент управління в усіх сферах діяльності, застосування якого дасть впевненість, що вся робота відповідним чином запланована, правильно виконується і оцінюється. Програма забезпечення якості забезпечує системний підхід до виконання роботи, основною метою якого є якісне виконання з першого разу.

Коригувальна дія - оперативний захід щодо усунення виявлених невідповідностей.

Процедура - дія оперативного характеру з контролю якості та щодо його поліпшення.

МОН України	Настанова щодо забезпечення якості при поводженні з джерелами іонізуючого випромінювання в Сумському державному університеті	Версія 01	
СумДУ		Сторінка 5	Сторінок 18

4 ПОЗНАЧЕННЯ ТА СКОРОЧЕННЯ

Бк - Беккерель, одиниця активності в системі СІ;
ДІВ - джерело іонізуючого випромінювання;
ДСТУ - державний стандарт України;
ІВ - іонізуюче випромінювання;
МАГАТЕ - міжнародне агенство з атомної енергії;
НД - нормативні документи України;
НТД - нормативно-технічна документація;
РА - радіаційна аварія;
РАВ - радіоактивні відходи;
РБ - радіаційна безпека;
РК - радіаційний контроль;
СЕС - санітарно-епідеміологічна станція;
СумДУ – Сумський державний університет.

5 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1 Настанова розроблена з метою забезпечення якості на всіх стадіях поводження з ДІВ в СумДУ та є документом, який відноситься до системи документації щодо забезпечення якості.

5.2 Ця Настанова розроблена відповідно до вимог і методичних положень НД України та міжнародних стандартів щодо забезпечення якості при поводженні з ДІВ.

5.3 Настанова містить основні вимоги системи забезпечення якості при поводженні з ДІВ, як одного із способів досягнення позитивних результатів діяльності СумДУ.

5.4 Факторами, які визначають вимоги до якості результатів діяльності при поводженні з ДІВ, є - надійність, безпека і економічність.

5.5 Основні напрямки, цілі, завдання діяльності СумДУ у якості складових Політики менеджменту університету у сфері якості, повинні поширюватися і на здійснення усіх видів робіт з використанням ДІВ.

5.6 Впровадження системи забезпечення якості в діяльності з використанням ДІВ СумДУ є складовою частиною політики ректорату і необхідною умовою її реалізації. Перелік складових діяльності СумДУ пов'язаної із забезпечення організації використання ДІВ представлений в **Додатку 1** до цієї Настанови.

5.7 Форма, структура, обсяг і зміст даної Настанови обумовлені необхідністю розуміння персоналом СумДУ інформації, що має відношення до забезпечення якості при поводженні з ДІВ.

МОН України	Настанова щодо забезпечення якості при поводженні з джерелами іонізуючого випромінювання в Сумському державному університеті	Версія 01	
СумДУ		Сторінка 6	Сторінок 18

5.8 Перелік осіб, які зобов'язані ознайомитися з цією Наставною, встановлюється ректором СумДУ.

5.9 Ця Настава підлягає коригуванню і може доповнюватися в разі зміни вимог діючих в Україні НД, як щодо забезпечення якості, так і по РБ при поводженні з ДІВ, а також при зміні порядку ліцензування діяльності з ДІВ.

5.10 Ця Настава вводиться в дію з моменту її затвердження ректором СумДУ.

6 ЗАЯВА РЕКТОРАТУ СУМДУ ЩОДО ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЯКОСТІ ПРИ ПОВОДЖЕННІ З ДІВ

6.1 Керівництво СумДУ бере на себе зобов'язання і несе відповідальність за проведення Політики у сфері якості згідно з чинними законодавчими актами, нормами, правилами чинними в Україні.

6.2 Одним із способів досягнення поставленої мети є запровадження та використання в СумДУ системи якості, яка відповідає вимогам Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку», стандартів серії ДСТУ ISO 9000 і норм безпеки МАГАТЕ серії 50-C-Q.

6.3 Керівництво СумДУ, виходячи з необхідності забезпечення якості робіт при використанні ДІВ, а також безпеки при їх виконанні, ставить перед собою такі цілі.

6.3.1 Підтримувати необхідний рівень радіаційного захисту персоналу.

6.3.2 Не перевищувати встановлених контрольних рівнів опромінення персоналу категорії «А».

6.3.3 Не перевищувати допустимих рівнів опромінення персоналу категорії «А» і окремих осіб з населення.

6.3.4 Своєчасно, згідно з регламентом, проводити радіаційний контроль, контролювати справність засобів РК і забезпечувати їх виконання.

6.3.5 Забезпечити необхідне фінансування всіх робіт, пов'язаних з експлуатацією ДІВ.

6.3.6 Оцінити ступінь ризику від використання ДІВ для населення (третіх осіб) у разі можливої РА.

6.3.7 Мати договір зі страховою компанією з відшкодування шкоди, завданої здоров'ю людей у разі РА.

7 СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРИ ПОВОДЖЕННІ З ДІВ У СУМДУ

7.1 Складові системи забезпечення якості при поводженні з ДІВ

7.1.1 Система забезпечення якості СумДУ при поводженні з ДІВ це:

- організаційна структура, яка встановлює повноваження та відповідальність служб, посадо-

МОН України	Настанова щодо забезпечення якості при поводженні з джерелами іонізуючого випромінювання в Сумському державному університеті	Версія 01	
СумДУ		Сторінка 7	Сторінок 18

вих осіб при використанні у виробничо-технічних процесах ДІВ, забезпечує виконання вимог загальнодержавних і внутрішніх НТД, що регламентують РБ, і відповідає за якість робіт з ДІВ (Додаток 2 до цієї Настанови);

- методичні документи, які встановлюють спосіб провадження діяльності із забезпечення якості при поводженні з ДІВ;

- ресурси, які необхідні для здійснення загального керівництва якістю (навчені і атестовані працівники, атестоване обладнання і засоби РК);

7.1.2 Структура і масштаб системи забезпечення якості при поводженні з ДІВ відповідає цілям, зазначеним в заяві керівництва СумДУ щодо Політики у сфері якості.

7.2 Цілі та принципи

7.2.1 СумДУ в своїй діяльності щодо забезпечення якості при поводженні з ДІВ, ставить перед собою цілі щодо його забезпечення в рамках існуючої системи управління з особливим акцентом на безпеку при виконанні встановлених вимог до якості проведених робіт з використанням ДІВ.

7.2.2 Подання наочних зовнішніх доказів щодо існування і успішного використання системи забезпечення якості в СУМДУ повинно здійснюватися таким чином, щоб у суміжників і замовників, в тому числі і у органів державного управління і регулювання створювалася упевненість в якісному виконанні робіт, заснованих на використанні ДІВ.

7.2.3 Досягнення максимальної якості результатів діяльності СумДУ з використанням ДІВ засноване на наступних принципах:

- деталізований документальний опис діяльності;
- встановлення критеріїв якості на всіх етапах робіт;
- достовірність документів, які регламентують відповідну діяльність, що гарантується перевіркою фахівцями відповідного рівня і компетенції;
- виконання робіт у суворій відповідності до НТД;
- фіксування і збереження даних виконаної роботи;
- проведення заходів щодо усунення відхилень від встановлених норм і заходів щодо поліпшення якості виконуваних робіт.

7.3 Стан системи забезпечення якості використання ДІВ

7.3.1 Діюча в СумДУ система забезпечення якості використанні ДІВ забезпечує регламентовані взаємозв'язок і узгодженість, а також послідовність виконання процесів, які спрямовані на якісне проведення робіт при поводженні з ДІВ.

Ця система є складовою частиною системи управління університетом в цілому і спрямована

МОН України	Настанова щодо забезпечення якості при поводженні з джерелами іонізуючого випромінювання в Сумському державному університеті	Версія 01	
СумДУ		Сторінка 8	Сторінок 18

на забезпечення успішного виконання всіх завдань в управлінні і технології шляхом раціональної та ефективної організації основних і допоміжних процесів з використанням ДІВ.

7.3.2 Процес впровадження системи забезпечення якості використанні ДІВ включає в себе:

- впорядкування і систематизацію дій, спрямованих на дотримання необхідного рівня якості;
- аналіз фактичного стану системи (виявлення реально діючих її елементів, визначення її ефективності, необхідність і достатність її регламентування у відповідних документах, а також виявлення відсутніх взаємних зв'язків елементів системи).

7.3.3 Результати аналізу - основа для розробки і подальшого коригування програм забезпечення якості.

Періодичні перегляди аналізу безпеки при виконанні робіт з ДІВ повинні здійснюватися СумДУ самостійно в рамках діючої системи забезпечення якості діяльності з ДІВ щодо дотримання норм, правил і стандартів з РБ, відповідним чином документуватися і представлятися до органу Мінекобезпеки, який видав ліцензію.

7.3.4 У разі істотних змін технології (процесу, обладнання та ін.) Використання ДІВ, а також, коли досвід діяльності з ДІВ свідчить про недоліки попереднього аналізу, на вимогу органів Мінекобезпеки проводиться додатковий аналіз безпеки діяльності з використанням наявних ДІВ.

7.4 Основні вимоги щодо ліцензування діяльності з використанням ДІВ

Діяльність з ДІВ на території України базується на дозвільному принципі. Дозвіл на діяльність з ДІВ видається у формі ліцензії на право здійснення діяльності з ДІВ. Діяльність з ДІВ без виданої в установленому порядку ліцензії забороняється.

Ліцензія на право здійснення діяльності з ДІВ видається Державною інспекцією ядерного регулювання України.

Для отримання ліцензії на право здійснення діяльності з ДІВ необхідно представити заяву встановленої форми з додатком до нього складу комплексу документів і безпосередньо самих документів, перелік яких визначено Інструкцією «Про порядок видачі суб'єктам підприємницької діяльності ліцензій на придбання, володіння, збут, експлуатацію, використання ДІВ, умови і правила здійснення цих видів діяльності і контроль за їх дотриманням».

Термін дії ліцензії не може бути менше трьох років. Термін дії ліцензії залежить від:

- ретроспективного аналізу стану РБ при здійсненні заявником діяльності з ДІВ (для діючих об'єктів);
- прогнозу на майбутнє стану РБ при здійсненні заявником дозволеної діяльності з ДІВ;
- аналізу досвіду здійснення аналогічної діяльності з ДІВ.

МОН України	Настанова щодо забезпечення якості при поводженні з джерелами іонізуючого випромінювання в Сумському державному університеті	Версія 01	
СумДУ		Сторінка 9	Сторінок 18

7.4.1 Вимоги до організації робіт із застосуванням ДІВ

7.4.1.1 Приміщення та установки, призначені для робіт з ДІВ до початку їх експлуатації повинні бути прийняті представниками Держпродспоживслужби України.

7.4.1.2 Проведення робіт з ДІВ дозволяється тільки після оформлення санітарного паспорту і отримання ліцензії.

7.4.1.3 Санітарний паспорт на право роботи з ДІВ оформляється місцевими органами Держпродспоживслужби на підставі актів приймання і санітарного обстеження приміщень в яких розміщені ДІВ.

7.4.1.4 Санітарний паспорт видається на термін не більше трьох років. По закінченню терміну дії санітарного паспорта за поданням ректора СумДУ місцеві органи Держпродспоживслужби вирішують питання про оформлення санітарного паспорта на новий термін.

7.4.1.5 Робота з ДІВ дозволяється тільки в приміщеннях (на ділянках, територіях), зазначених в санітарному паспорті СумДУ.

7.4.1.6 У разі виникнення ситуації, яка привела або може призвести до порушення норм і правил РБ, або в разі РА (в тому числі і при втраті або розкраданні ДІВ) СумДУ зобов'язаний вжити заходів, які регламентуються документацією по аварійної ситуації.

7.4.1.7 Відповідно до чинного законодавства України, СумДУ несе всю повноту відповідальності за радіаційний захист, безпеку ДІВ під час здійснення дозволеної діяльності, незалежно від діяльності та відповідальності постачальників і органів державного регулювання ядерної і радіаційної безпеки.

7.4.1.8 Всі роботи дозволяються і виконуються в контрольованих об'єктах з використанням необхідних стандартів, інструкцій, положень по РБ чинних на Україні в СумДУ.

7.4.2 Відповідальність при проведенні робіт

7.4.2.1 Досягнення встановлених вимог щодо якості при поводженні з ДІВ залежить від розподілу відповідальності і закріплення повноважень між посадовими особами та персоналом.

7.4.2.2 Розподіл відповідальності регламентується наказами по СумДУ, де повинні бути вказані особи:

- відповідальні в цілому по університету за:
 - радіаційну безпеку в цілому по університету;
 - радіаційну безпеку по структурним підрозділам де використовується прилади з ДІВ.
- відповідальні по структурним підрозділам за:
 - організацію і ведення радіаційного контролю (якими, як правило, є керівники структурних підрозділів за належністю обладнання з ДІВ);
 - облік, зберігання і видачу ДІВ.

МОН України	Настанова щодо забезпечення якості при поводженні з джерелами іонізуючого випромінювання в Сумському державному університеті	Версія 01	
СумДУ		Сторінка 10	Сторінок 18

7.4.3 Вимоги до персоналу та його кваліфікації

7.4.3.1 Конкретні посадові і функціональні обов'язки та права персоналу повинні бути відображені у відповідних посадових інструкціях і положеннях про відповідальних осіб.

7.4.3.2 Однією з умов досягнення необхідного рівня якості - здатність персоналу успішно виконувати виробничі завдання, пов'язані з використанням ДІВ. Здатність та готовність персоналу визначаються його кваліфікацією.

7.4.3.3 Відповідно до вимог Основних санітарних правил забезпечення радіаційної безпеки України (ДСП 6.177-2005-09-02) до безпосередньої роботи з ДІВ допускаються особи не молодше 18 років. Особи, які належать до категорії «А», повинні проходити обов'язковий медичний огляд при вступі на роботу та періодичні медичні огляди. До робіт допускаються особи які не мають медичних протипоказань. Відповідальність за своєчасне проходження медичних оглядів (не рідше одного разу на рік) несе проректор за розподілом обов'язків та керівники відповідних структурних підрозділів СумДУ.

7.4.3.4 Весь персонал, який пов'язаний з експлуатацією ДІВ (в тому числі і тимчасово залучений) допускається до робіт тільки після навчання та інструктажу з РБ.

7.4.3.5 Перевірка знань правил безпеки робіт у персоналу проводиться періодично, один раз на рік, а інструктаж - один раз в квартал з реєстрацією в журналі інструктажу.

7.4.3.6 Підготовка та перепідготовка персоналу проводиться відповідно до програми навчання і з урахуванням посадових обов'язків персоналу.

7.4.3.7 Відповідальність за підготовку персоналу до роботи, за своєчасність проведення інструктажу несе відповідальний за радіаційну безпеку та керівник відповідного структурного підрозділу.

7.4.4 Вимоги до керівництва

7.4.4.1 Ректорат СумДУ бере участь у вирішенні проблемних питань та організовує рішення професійних розбіжностей з персоналом, забезпечуючи попередження невідповідностей.

7.4.4.2 Працівники, які відповідають за класифікацію, аналіз і попередження невідповідностей, повинні бути досить компетентними в сфері поводження з ДІВ.

Інформація про невідповідності аналізується з метою виявлення тенденції, яка негативно впливає на досягнення якості робіт, пов'язаних з використанням ДІВ.

7.4.4.3 Після виявлення невідповідностей і в залежності від їх важливості та терміновості усунення визначається пріоритет:

- від людських чинників;
- від умов, які впливають на якість виконуваних робіт;
- від адміністративних заходів зі стимулювання якості робіт.

МОН України	Настанова щодо забезпечення якості при поводженні з джерелами іонізуючого випромінювання в Сумському державному університеті	Версія 01	
СумДУ		Сторінка 11	Сторінок 18

7.4.4.4 По кожній невідповідності передбачаються коригувальні дії:

- посилення адміністративного нагляду і контролю якості робіт;
- внесення змін до процедури;
- ремонт приладів;
- реконструкція або модернізація обладнання, які можуть бути виконані при узгодженні з органом Мінекобезпеки, який видав ліцензію на проведення робіт з використанням ДІВ;
- внесення змін до програми забезпечення персоналу;
- посилення відповідальності за низьку якість робіт.

7.4.4.5. Відповідальні за РБ і за якість робіт при поводженні з ДІВ, а також за організацію і проведення РК визначають завдання підвищення якості з урахуванням пропозицій підлеглого їм персоналу.

7.4.5 Система документації щодо забезпечення якості

7.4.5.1 Структура документації щодо забезпечення якості при поводженні з ДІВ містить:

- нормативну документацію, яка встановлює вимоги Держави у сфері забезпечення якості (державні і галузеві норми, правила, стандарти, що регламентують аспекти діяльності СумДУ при поводженні з ДІВ, міжнародні норми і стандарти з безпеки і забезпечення якості);

- загальну установку на забезпечення якості в СумДУ (заяву щодо Політики у сфері якості, розподіл повноважень і відповідальності, вимоги, цілі та методика оцінки досягнутих результатів, аналіз елементів системи з принципами і нормами системи забезпечення якості з переліком документації щодо забезпечення якості, яка підлягає розробці);

- Настанова щодо забезпечення якості при поводженні з ДІВ (документ, який відображає політику ректорату СумДУ у сфері якості, регламентує конкретні заходи у сфері забезпечення якості з урахуванням специфіки та профілю робіт);

- методичну документацію щодо забезпечення якості при поводженні з ДІВ (документи нижчого рівня в ієрархічній структурі документації щодо забезпечення якості: положення, інструкції, регламенти, карти контрольних рівнів, які можуть змінюватися в залежності від Державних нормативних документів).

7.4.5.2 Сукупність вищенаведених документів становить основу Настанови щодо забезпечення якості при поводженні з ДІВ у СумДУ.

7.4.5.3 У разі прийняття нових правил, норм і стандартів з ядерної та радіаційної безпеки або змін і доповнень до них відповідальні за РБ і проведення робіт з ДІВ зобов'язані провести документальний аналіз відповідності умов та рівнів безпеки дозволеної діяльності з ДІВ з новою нормативною документацією.

7.4.5.4 Внесення змін і доповнень в дану Настанову повинно фіксуватися відповідальним за

МОН України	Настанова щодо забезпечення якості при поводженні з джерелами іонізуючого випромінювання в Сумському державному університеті	Версія 01	
СумДУ		Сторінка 12	Сторінок 18

РБ в СумДУ у відповідному листі реєстрації (Додаток 3 до цієї Наставови).

7.4.6 Вимоги до обліку і зберігання ДІВ

7.4.6.1 Вимоги за правилами обліку і зберігання ДІВ, а також по їх прийому, видачі і здачі повинні бути відображені в інструкції яка розробляється на підставі відповідних НТД по РБ і затверджується ректором СумДУ.

7.4.6.2 ДІВ, які тимчасово не використовуються повинні знаходитися в спеціальних місцях або сховищах, які відповідають нормам і правилам безпеки та вимогам щодо забезпечення зберігання і захисту від несанкціонованого доступу до них.

7.4.6.3 Забороняється передавати ДІВ юридичним або фізичним особам, які не мають ліцензії на право здійснення діяльності з ДІВ.

7.4.6.4. СумДУ в разі наміру припинити дозволену ліцензією діяльність в повному обсязі, зобов'язана в установленому порядку передати:

- належні їй ДІВ - іншому ліцензіату;

- протягом не більше 10 днів з моменту прийняття рішення про припинення дозволеної діяльності з ДІВ в повному обсязі ліцензіат в письмово повідомляє про це Державну інспекцію ядерного регулювання і вказує ліцензіата, до якого віднесені ДІВ або РАВ. При припинення ліцензіатом діяльності з ДІВ видана йому ліцензія втрачає силу і анулюється органом, який видав ліцензію.

7.4.6.5 Вимушене припинення ліцензіатом діяльності з ДІВ через будь-яких обставин (в тому числі при позбавленні ліцензіата ліцензії) не звільняє його від відповідальності за безпеку ДІВ до моменту передачі їх іншому ліцензіату і до відновлення дозволеної діяльності з ДІВ.

7.4.7 Самооцінка посадових осіб, зокрема керівників структурних підрозділів

7.4.7.1 Головне завдання самооцінки керівників полягає у встановленні, виправленні і передбаченні організаційних, адміністративних проблем, які заважають досягненню цілей у забезпеченні якості самооцінки.

7.4.7.2 Самооцінка охоплює питання функції структурних підрозділів, які проводять роботи з використанням ДІВ, розуміння їх працівниками своїх функцій, можливостей щодо поліпшення якості при проведенні робіт з ДІВ і підвищення безпеки.

7.4.7.3 Процес самооцінки охоплює всі рівні керівників, проте загальна відповідальність за самооцінку залишається за вищим керівництвом університету.

7.4.8 Перевірка діяльності при поводженні з ДІВ

7.4.8.1 При здійсненні діяльності з ДІВ необхідно передбачати організаційні і технічні заходи щодо попередження можливих РА, обмеження їх впливів і ліквідації наслідків РА, а також по

МОН України	Настанова щодо забезпечення якості при поводженні з джерелами іонізуючого випромінювання в Сумському державному університеті	Версія 01	
СумДУ		Сторінка 13	Сторінок 18

відновленню безпечного стану ДІВ після аварії з ними.

7.4.8.2 Перевірка виконання робіт здійснюється відповідальною посадовою особою, яку призначено наказом ректора, за РБ з метою впевненості в тому, що ДІВ використовується тільки з такою метою і таким чином, як це передбачено технічною документацією на ДІВ, з урахуванням умов обумовлених в ліцензії і в санітарному паспорті.

7.4.8.3 Відповідальний за РК перевіряє дотримання регламенту РК, наявність приладів дозиметрії, їх справність і непрострочення термінів повірки, наявність захисних засобів персоналу, якщо вони потрібні за умовами експлуатації ДІВ, наявність аварійного комплекту, стан робочих місць.

7.4.8.4 Результати перевірок представляються ректору СумДУ, який приймає відповідне рішення.

7.4.8.5 На вимогу органу, який видав ліцензію СумДУ повинна представляти інформацію по РБ в обсязі, за формою і в строки, які вказуються цим органом.

7.4.8.6 У разі змін в правилах, нормах і стандартах з ядерної та радіаційної безпеки, і невідповідності умов безпеки дозволеної діяльності з ДІВ новим НД, СумДУ розробляє і здійснює відповідні організаційно-технічні заходи з метою компенсації виявлених розбіжностей.

7.4.8.7 Орган, який видав ліцензію, контролює розробку заходів і погоджує їх. Інспекційні підрозділи Мінекобезпеки контролюють виконання цих заходів.

7.4.8.8 Питання про можливість тимчасової діяльності з ДІВ на попередніх умовах (на час впровадження компенсаційних заходів) вирішується в порядку, який встановлюється органами Держпродспоживслужби, МВС та Державною інспекцією ядерного регулювання.

8 ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ

8.1 Процедури забезпечення якості при поводженні з ДІВ наведені в **Додатку 4** до цієї Настанови і регламентується відповідною документацією наведеною у п. 7.4.5 цієї Настанови.

8.2 У розділі 3 цієї Настанови представлені визначення термінів, які використовуються в процедурах.

8.3 Вимоги до впровадження системи забезпечення якості при поводженні з ДІВ наступне:

- а) неухильне виконання затверджених процедур;
- б) аналіз Політики у сфері якості при поводженні з ДІВ, при зміні умов безпеки;
- в) аналіз фактичних результатів діяльності при поводженні з ДІВ та прийнятих коригувальних дій, якщо це необхідно.

8.4 Виходячи з аналізу результатів цих вимог, проводиться коригування дій системи забезпечення якості.

МОН України	Настанова щодо забезпечення якості при поводженні з джерелами іонізуючого випромінювання в Сумському державному університеті	Версія 01	
СумДУ		Сторінка 14	Сторінок 18

9 ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ

Витрати, пов'язані з якістю виконуваних робіт при поводженні з ДІВ, є важливим фактором економічного становища СумДУ.

Фінансові кошти йдуть на підтримку і модернізацію існуючої системи забезпечення якості робіт, пов'язаних з використанням ДІВ, в СумДУ - це кошти необхідні для їх ремонту та експлуатації в належних умовах.

Обсяг фінансування повинен забезпечувати своєчасність поновлення ДІВ і пристроїв що їх містять, проведення ремонтно-профілактичних робіт, придбання нових засобів РК, необхідне навчання персоналу правилам РБ, а також проведення інших заходів, спрямованих на підтримку досягнутого рівня якості робіт з ДІВ і його підвищенням.

Відповідальний за укладання Настанови

Головний інженер

Олег ПЕТРУША

ПОГОДЖЕНО:

Радник ректора

Анатолій ВАСИЛЬЄВ

Проректор з ІРРЗ

Богдан БОЙКО

Проректор з НІР

Володимир КАСЬЯНЕНКО

В.о. начальника юридичного відділу

Наталія ЗАЇКА

МОН України	Настанова щодо забезпечення якості при поводженні з джерелами іонізуючого випромінювання в Сумському державному університеті	Версія 01	
СумДУ		Сторінка 15	Сторінок 18

ДОДАТОК 1

ПЕРЕЛІК НАПРЯМКІВ ДІЯЛЬНОСТІ СУМДУ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА БЕЗПЕКУ РОБІТ З ДІВ

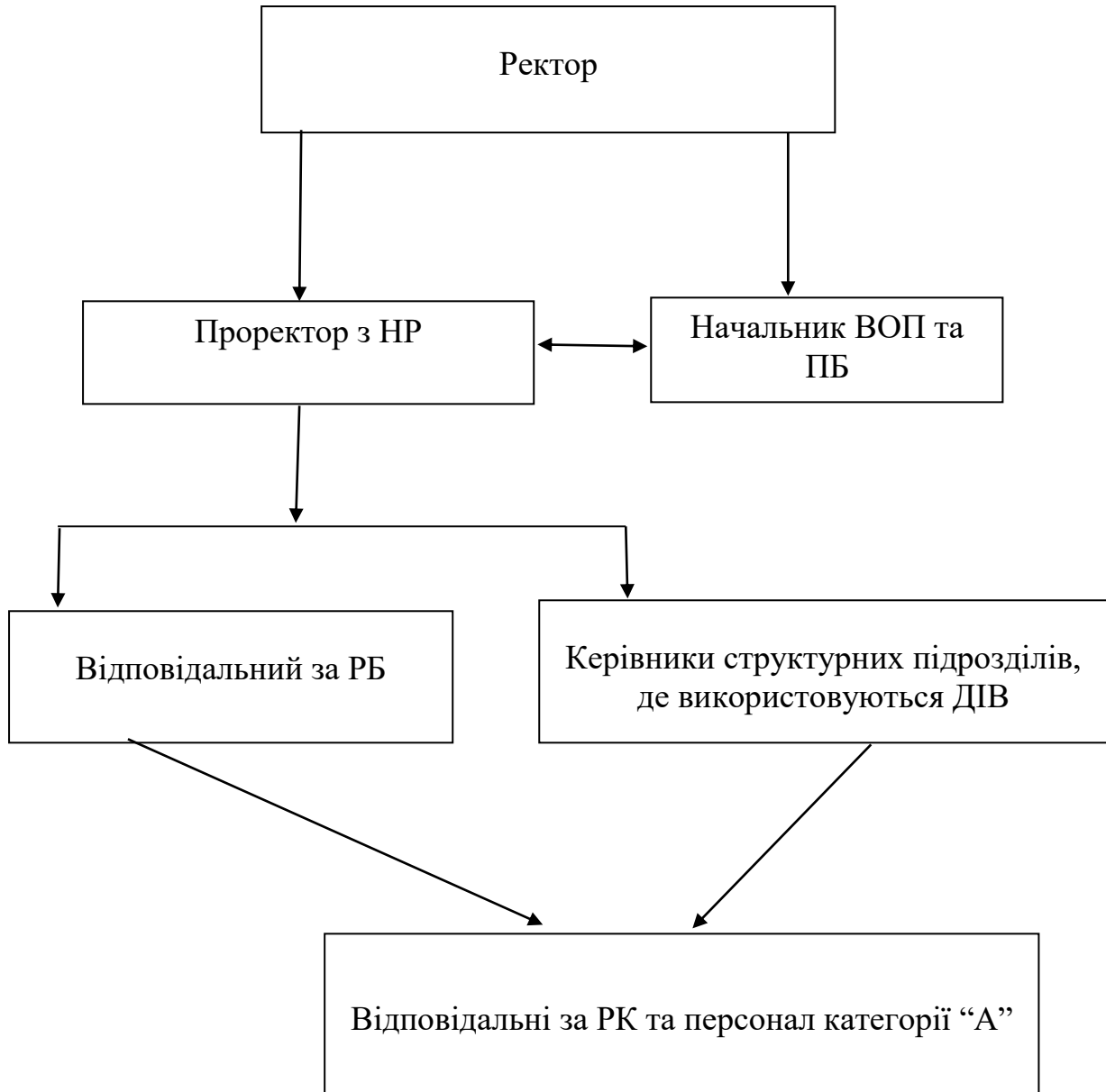
ПЕРЕЛІК

напрямків діяльності СУМДУ, які впливають
на безпеку робіт з ДІВ

- 1 Адміністративне керівництво.
- 2 Оперативне управління.
- 3 Пожежний захист.
- 4 Забезпечення охорони праці та техніки безпеки.
- 5 Дотримання радіаційної безпеки.
- 6 Організація радіаційного контролю відповідно до його регламенту.
- 7 Забезпечення вимог технічної документації на ДІВ по їх випробуванням, технічному обслуговуванню та ремонту.
- 8 Метрологічне забезпечення засобів РК і приладів, що входять до складу пристроїв, установок, що містять ДІВ.
- 9 Матеріально-технічне забезпечення засобами РК.
- 10 Навчання, перевірка знань та інструктаж персоналу по РБ.
- 11 Організація обов'язкового щорічного медичного огляду персоналу категорії «А».
- 12 Організація правильного обліку і зберігання ДІВ.

ДОДАТОК 2

ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРИ ПОВОДЖЕННІ З ДІВ

МОН України	Настанова щодо забезпечення якості при поводженні з джерелами іонізуючого випромінювання в Сумському державному університеті	Версія 01	
СумДУ		Сторінка 18	Сторінок 18

ДОДАТОК 4

ПЕРЕЛІК ПРОЦЕДУР ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРИ ПОВОДЖЕННІ З ДІВ

ПЕРЕЛІК

процедур щодо забезпечення якості при
поводженні з ДІВ

1 Контроль якості робіт, що виконуються з використанням ДІВ.

2 Коригувальні дії.

Виявлення невідповідностей, встановлення їх причин.

Аналіз даних за якістю.

Проведення коригувальних дій.

Проведення профілактичних дій.

Використання в процедурах змін, які викликані коригувальними заходами.

3 Поліпшення якості (постійна діяльність) робіт при поводженні з ДІВ.

4 Розробка чітких вимог щодо якості до обладнання, комплектуючих запчастин:

- по вхідному контролю;
- по випробуванням;
- за термінами експлуатації;
- за рівнем підготовки обслуговуючого персоналу.

5 Перевірка органом Мінекобезпеки, який видав ліцензію на право поводження з ДІВ і Харківським регіональним відділом контролю радіаційно-небезпечних технологій Головної екологічної інспекції України.

6 Самооцінка керівників (п.7.4.7 цієї Настанови).

7 Контроль за проведенням робіт з ДІВ і перевірка діяльності при поводженні з ДІВ.

8 Внесення змін і доповнень в документацію по РБ.